

อุดมการณ์ทางการเมือง: กรณีศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับ
รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา*

THE POLITICAL IDEOLOGY: A CASE STUDY OF THE CONSTITUTION OF
THE KINGDOM OF THAILAND AND THE CONSTITUTION
OF THE UNITED STATES OF AMERICA

ขวัญชนก สายชมพู, อนุภูมิ โสวเกษม, ธัชชนันท์ อิศรเดช

Kwanchanok Saichompoo, Anupum Sowkasem, Thatchanan Isaraet

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: kwanchatoo@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทางการเมือง 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง และ 3. เพื่อการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย โดยวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากสถานการณ์และความคิดเห็นและกิจกรรมทางการเมืองจากสื่อสาธารณะเพื่อหาความแตกต่างของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านมุมมองสถาบันนิติบัญญัติ

ผลการวิจัยพบว่า 1. อุดมการณ์ทางการเมืองเกิดจากการรวมตัวกันของความคิดของหมู่คนที่เห็นพ้องกันหรือประโยชน์ร่วมกันในการดำเนินการทางการเมืองและส่งผลต่อการปกครองของประเทศที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งรัฐ 2. การเปรียบเทียบอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยและสหรัฐอเมริกามีความแตกต่างกันจากปัจจัยเหตุในการเริ่มต้นร่างรัฐธรรมนูญของทั้งสองฉบับ และนำไปสู่ประเด็นปัญหาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในอำนาจนิติบัญญัติ 4 ประเด็น 3. หลักอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรม

* Received October 6, 2023; Revised March 20, 2024; Accepted March 23, 2024

พื้นฐานในการร่างรัฐธรรมนูญที่ดีภายใต้กรอบกฎหมายและเป็นหลักธรรมในการเสริมสร้าง
อุดมการณ์ทางการเมืองที่เหมาะสมต่อการปกครองของรัฐ

คำสำคัญ: อุดมการณ์ทางการเมือง; รัฐธรรมนูญ; อริยสัจ 4

Abstract

The research objectives were three: 1. To study political ideology. 2. To compare the Constitution of the Kingdom of Thailand. B.E. 2017. and the Constitution of the United States of America regarding political ideology. and 3. To apply the principles of the Four Noble Truths in strengthening the creation of Thai political ideology, conducted qualitative research, studying the situation and opinions and political activities from public media to find differences between the Constitution of the Kingdom of Thailand 2017 and the Constitution of the United States of America in terms of political ideology through the lens of legislative institutions.

The research results were as follows: 1. Political ideology arises from the gathering of ideas among people who agree or share common interests in political action and affect the country's governance as shown in the state's constitution; 2. Comparison of the political ideologies of Thailand and the United States of America. They differ from the factors that led to the drafting of the two constitutions. This leads to 4 issues in the Constitution of the Kingdom of Thailand. B.E. 2017. under legislative authority. 3. The Four Noble Truths are the basic principles for drafting a good constitution within the legal framework. They are the principles for strengthening political ideology suitable for state governance.

Keywords: Political Ideology; Constitution; The 4 Noble Truth

บทนำ

ปัจจุบันการเมืองการปกครองมีการกำหนดกรอบแนวทางในความเป็นรัฐและแบบแผนที่รัฐจะต้องดำเนินการต่อไปทั้งในแง่การเมือง แ่งการปกครอง และแง่ของกฎหมายที่เป็นส่วนสัมพันธ์เพื่อขับเคลื่อนบุคคลทั้งฝ่ายรัฐบาลและประชาชนให้สามารถดำเนินกิจการ

ของรัฐได้อย่างตรงความต้องการมากที่สุด มาจากอุดมการณ์หรือความคิดที่นำไปสู่การสร้างเจตนารมณ์แห่งความเป็นรัฐ ซึ่งอุดมการณ์ (Ideology) ได้มีพื้นฐานมาจากความคิดหรือเจตคติของคน หรือของผู้คนมารวมกันและเห็นพ้องต้องกัน โดยอุดมการณ์มีความหมายหลากหลาย อุดมการณ์เป็นศาสตร์แห่งความคิด (เพชรวัฒน์ เส้นทอง, 2562) อุดมการณ์เป็นทางเลือกในการจัดตั้งคุณค่าของประเพณี อุดมการณ์เป็นพลวัตรทั้งความจริงและจินตนาการ (Simon, 1982) ซึ่งอุดมการณ์สามารถถูกผลิตผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ ส่งผ่านภาพของตัวแทนระหว่างความสัมพันธ์ของจินตนาการของปัจเจกบุคคลกับการดำรงอยู่ในชีวิตของปัจเจกบุคคล (กาญจนา แก้วเทพ, 2557) ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองของการปกครองของประเทศสามารถพิจารณาผ่านรัฐธรรมนูญได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งแสดงความเป็นรัฐ โดยงานวิจัยนี้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอำนาจอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ถูกร่างขึ้นมาหลังการรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 และได้มีเจตนารมณ์กล่าวชัดแจ้งในบทบัญญัติแห่งการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยมีข้อความบัญญัติว่า “การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงเจตนารมณ์ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อเนื่องมาโดยตลอด” อันเป็นสิ่งแรกสามารถพิเคราะห์ได้ถึงอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ว่ามีอุดมการณ์ทางการเมืองให้ประเทศไทย ได้ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยในความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญนี้ ประกอบด้วยกลไกสำคัญ 3 ประการ คือ ประชาชน กษัตริย์ และองค์กรทางการเมือง มีความยึดโยงว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจโดยการใช้อำนาจผ่านองค์กรทางการเมือง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) ขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาเป็นรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร อันเกิดขึ้นจากการปฏิวัติอเมริกาหรือสงครามประกาศอิสรภาพ ภายหลังเกิดความขัดแย้งระหว่างสหราชอาณาจักรซึ่งเป็นเมืองหลักของอาณานิคมกับดินแดนอาณานิคม 13 แห่งในสหรัฐอเมริกา รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกามีจุดเริ่มต้นจากคำประกาศอิสรภาพมีใจความบางส่วนว่า “มนุษย์ทุกคนถูกสร้างมาให้เท่าเทียมกัน มีสิทธิที่ไม่มีใครพรากไปได้ สิทธิดังกล่าวได้แก่ สิทธิในชีวิต ในเสรีภาพ และในการแสวงหาความสุข” และมีการให้สัตยาบันรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาขึ้นในปี ค.ศ. 1787 ในอดีตรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกามี 7 มาตรา โดยในปัจจุบันแก้ไขเป็น 34 มาตรา ซึ่งได้ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาแล้ว 27 ครั้ง ในบางมาตราเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ เช่น เหตุการณ์สงครามกลางเมือง

หรือ Civil War ของสหรัฐอเมริกา การต่อสู้สิทธิสตรี การต่อสู้ทางสิทธิพลเมืองของชนพื้นเมืองดั้งเดิมของอเมริกา เป็นต้น ทั้งนี้สหรัฐอเมริกาได้ให้อำนาจมลรัฐต่าง ๆ มีรัฐธรรมนูญเป็นของตนเองแต่ละมลรัฐ สามารถออกกฎหมายบังคับใช้ภายในรัฐได้ แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์

จากปัจจัยเหตุการณ์ร่างรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาผ่านอำนาจนิติบัญญัติ เพื่อเปรียบเทียบและค้นหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และนำหลักอริยสัจ 4 ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาประยุกต์ใช้ในการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อศึกษาการร่างรัฐธรรมนูญที่ดีภายใต้กรอบกฎหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพอุดมการณ์ทางการเมือง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอำนาจอุดมการณ์ทางการเมือง
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยแบบคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เอกสารปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา เอกสารทุติยภูมิ ได้แก่ ตำรา หนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยและอุดมการณ์ทางการเมืองของสหรัฐอเมริกา

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 รูปหรือคน การสนทนากลุ่มเฉพาะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 2 ประเภท ดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview 2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถามร่วมกัน การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มขนาดกลาง โดยอภิปรายโต้ตอบแสดงความเห็น/เล่าเรื่องประสบการณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา

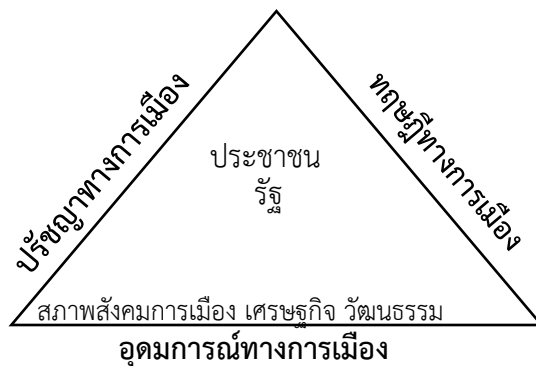
ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง(Political Ideology) เป็นสิ่งที่สร้างให้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองแง่ลบและแง่บวกภายในระบบสังคมและเศรษฐกิจ เป็นฐานแห่งความคิดและเจตคติที่ขับเคลื่อนให้คนเกิดการทำกิจกรรมทางการเมืองโดยการดำเนินการมีอุดมการณ์รองรับต่อการสร้างระบบทางการเมืองเสมออำนาจและผลประโยชน์ ความปรองดองและความขัดแย้ง อุดมการณ์จึงเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเครื่องมือต่อระบบการเมืองและการปกครอง อุดมการณ์เป็นระบบความคิดและวัฒนธรรมทางสังคมที่มุ่งตรงต่อการเมืองและการแสดงออกของสังคม เป็นตัวที่บ่งบอกถึงรูปแบบความเกี่ยวข้องที่ไม่ได้เป็นแค่ความเป็นลัทธิสธารณะเสรีเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่จำกัดใช้เฉพาะเจาะจงของลัทธิทางการเมืองเมื่อมีการสร้างรูปแบบโครงสร้างของรัฐ อุดมการณ์ทางการเมืองก็ได้เป็นตัวกำหนดถึงจารีตประเพณีทางการเมืองของรัฐในมีความเป็นเหตุเป็นผล อุดมการณ์ทางการเมืองเน้นถึงอภิปรายของการปกครอง เพื่อนำอุดมการณ์ทางการเมืองไปสนับสนุนปรัชญาและความรู้เพื่อการกระทำและการลงมือปฏิบัติจริง

อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นการรับเอาแนวคิดปรัชญาทางการเมืองเกี่ยวกับอำนาจ ผู้ปกครองรัฐ การเมืองและประชาชนเข้ามาปรับเปลี่ยนให้เป็นแนวทางในการกำหนด วิธีการให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อประยุกต์ให้เกิดผลต่อการตอบสนองทางการเมืองและกิจกรรมทางการเมือง และเพื่อให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเชิงลึก โดยการผสมและรับเอามาจากการสร้างโครงสร้างของรัฐที่เกิดขึ้นแล้ว หรือการก่อให้เกิดการรื้อสร้างโครงสร้างของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมให้เกิดขึ้นใหม่ได้ โดยอุดมการณ์ทางการเมืองมีความต้องการให้สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือกลุ่มชนใด ชนหนึ่ง หรือเป็น “ผลประโยชน์เชิงประชานิยม” (Populism Interest) ของรัฐที่ประชาชน รับเอาผลประโยชน์นั้นจากโครงสร้างการปกครองส่วนบน

ดังนั้นอุดมการณ์ทางการเมืองจึงเป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ ระหว่างผู้ครองและผู้ใต้ปกครองถึงจินตนาการหรือความคิดว่า ประชาชนต้องการหรือควร เป็นในสิ่งใดตามทัศนะของชนชั้นนำ หรือตามทัศนะของผู้ใต้ปกครอง หากผู้ปกครองทำ เช่นนั้นจะเป็นเช่นไรหรือประชาชน ผู้อยู่ใต้ปกครองมีความสามารถน้อยเพียงใดที่จะ ต่อต้านการกระทำดังกล่าวของชนชั้นปกครองได้ อุดมการณ์ทางการเมืองจึงกลายเป็นตัว แสดงแทนของความเรียกร้องต่อจิตสำนึก ความเชื่อและการกระทำของผู้ปกครองและผู้ใต้ ปกครอง และอุดมการณ์มักมาจากการที่ชนชั้นปกครองเป็นผู้ผลิตขึ้นเพื่อครอบงำให้ มวลชนยอมรับและกลายเป็นกรอบความคิดกระแสหลักของสังคม ซึ่งการดำรงอยู่ของ ความสัมพันธ์ทางการเมืองผลิตนั้น จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมีการผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดอุดมการณ์หลัก โดยฝังลึกในสามัญสำนึก แต่อุดมการณ์ในกระแสอาจเกิดการต้านทานจากอุดมการณ์ใน กระแสรองและอุดมการณ์ที่ปฏิเสธอุดมการณ์ในกระแสหลักได้ โดยผู้วิจัยสามารถสรุป สภาพอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 สภาพอุดมการณ์ทางการเมือง

2. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง จึงต้องทำความเข้าใจในความแตกต่างในรูปแบบของรัฐและรูปแบบการปกครองของทั้งสองประเทศ และพิจารณาผลจากการเจาะจงในแง่ของอุดมการณ์ทางการเมืองของทั้งสองประเทศเพื่อเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นของอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยต่อไป ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบรูปแบบของรัฐและรูปแบบการปกครอง

	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา
รูปแบบรัฐ	รัฐเดี่ยว	รัฐรวม
การปกครอง	รัฐบาลเดี่ยว(รัฐบาลกลาง)	2 รัฐบาล รัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่นหรือรัฐบาลมลรัฐ
ระบบกฎหมาย	ระบบประมวลกฎหมาย (Civil law)	ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common law)
ระบบศาล	ระบบคู่เป็นระบบที่มีการแยกศาลเอกชนและศาลมหาชนออกจากกัน (ประเทศไทยเริ่มระบบศาลนี้เมื่อพ.ศ. 2540)	ระบบศาลเดี่ยวเป็นระบบที่มีศาลเพียงศาลเดียวในการพิจารณาคดีทุกประเภท

จากการเปรียบเทียบพบว่าประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมีแนวทางการปกครองแตกต่างกัน และความแตกต่างในด้านอุดมการณ์ระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาผ่านสถาบันนิติบัญญัติได้ พบว่ามีอุดมการณ์ทางการเมืองในการร่างรัฐธรรมนูญและความแตกต่างในสภาพปัญหาและการแก้ไขที่แตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัญหาด้านอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาผ่านสถาบันนิติบัญญัติ

	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา
จุดเริ่มต้น	การปฏิวัติการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยคณะทหารและคณะพลเมืองชนชั้นนำ	การประกาศอิสรภาพจากระบบฟิวดัล และความต้องการของประชาชนที่ยากไร้
การเกิดรัฐธรรมนูญ	กลุ่มปฏิวัติร่าง โดยอิงแนวทางจากตะวันตก	ผู้แทนมลรัฐเข้าร่วมประชุมพิจารณา
จำนวนฉบับ	20 ฉบับ	1 ฉบับ
การยกเลิกรัฐธรรมนูญ	-จัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ จำนวน 2 ฉบับ -แก้ไขเพิ่มเติมบางมาตรา 11 ฉบับ -ยกเลิกรัฐธรรมนูญด้วยการจัดทำฉบับใหม่แทนฉบับเก่า จำนวน 7 ฉบับ	แก้ไขเพิ่มเติม 27 ครั้ง
เหตุแห่งการแก้ไขเพิ่มเติม	การไม่คงอยู่ทางเสถียรภาพของรัฐบาล	ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการบริหารรัฐ
ปัญหาด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตยในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน	เกิดอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างระหว่างผู้ปกครองหรือรัฐธำธิปัตย์ที่เกิดขึ้นใหม่กับประชาชน	มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งแม้เกิดกรณีที่แตกต่างกันก็มีกระบวนการป้องกันที่เข้มแข็งจากประชาชน
ปัญหาด้านอำนาจก่อตั้งองค์กรนิติบัญญัติ	กรอบความเห็นจากรัฐธำธิปัตย์ที่กำหนดไว้	ผู้แทนมลรัฐจากกลุ่มประชาชนที่ทำอย่างซื่อสัตย์
ปัญหาด้านโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของอำนาจนิติบัญญัติ	การแบ่งแยกอำนาจที่ไม่เด็ดขาด	การแบ่งแยกอำนาจเด็ดขาด และการตัดสินใจด้านการบริหารของประธานาธิบดี
ปัญหาด้านที่มาของผู้แทนฝ่ายนิติบัญญัติ	-มีฝ่ายที่ไม่ได้มาจากประชาชน -ฝ่ายที่มาจากประชาชนไม่ได้รับอำนาจจากข้อจำกัดของรัฐธรรมนูญ	-มีกลไกป้องกันประชาธิปไตยผู้ชน

3. การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย

3.1 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านทุกข์ การมองทุกข์จากการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตยทุกข์จากการปกครองหมู่มาที่ไม่สามารถกำหนดหรือสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนหมู่มาได้ การร่างรัฐธรรมนูญตามแนวทางหลักอริยสัจ 4 ความทุกข์จากการร่างรัฐธรรมนูญมีอำนาจแทรกแซงหรือผูกขาดในการร่างกฎหมายเพียงกลุ่มคน 2-3 คน หรือร่างกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องของตนเองเป็นสำคัญ กำหนดเป็นกรอบของกฎหมายที่ทำให้วิธีการใช้ที่ซับซ้อนและปฏิบัติได้ยาก การมองถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนไม่กำหนดกระบวนการที่มีขั้นตอนปิดกั้นการตัดสินใจของประชาชน โดยสามารถสรุปเป็นภาพได้ ดังนี้

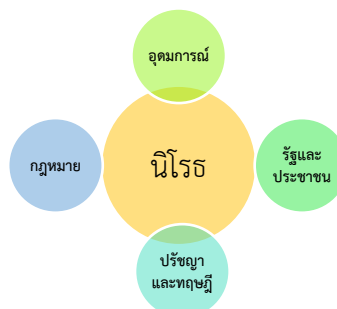
ภาพที่ 2 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านทุกข์

3.2 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านสมุทัย สมุทัยเป็นสาเหตุแห่งการเกิดทุกข์จากการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านสมุทัย มาจากรู้สาเหตุของทุกข์หรือปัญหาของประชาชนมาจากอะไร เช่น มาจากกฎหมายที่เป็นไม่ธรรมต่อประชาชนจริงหรือไม่ การตีความกฎหมายไม่มีตีความสอดคล้องต้องกันของประชาชนอย่างแท้จริง ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อประชาชน การไม่พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและแนวคิดทางสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ความไม่เปิดกว้างในการยอมรับอุดมการณ์ทางการเมืองใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ การบัญญัติกฎหมายที่ไม่ให้ความเป็นธรรมอย่างเพียงพอ การบัญญัติรัฐธรรมนูญที่เป็นจริยธรรม ขาดคุณธรรม โดยผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 3 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านสมุทัย

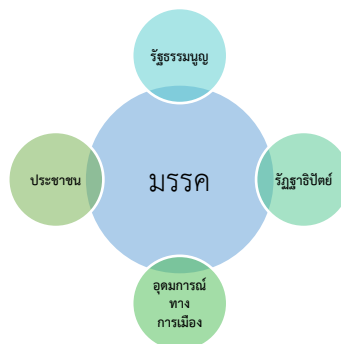
3.3 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านนิโรธ การประยุกต์ใช้นิโรธ ความดับทุกข์ การแก้ปัญหาโดยการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านนิโรธ เปิดโอกาสให้ประชาชนทั้งประเทศมีสิทธิในการร่างกฎหมาย เข้าถึงประชาชนและเป็นผลงานของประชาชนอย่างแท้จริง การตีความกฎหมายควรให้ไปตีความสอดคล้องต้องกันของประชาชน การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและแนวคิดทางสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อเปิดกว้างในการยอมรับอุดมการณ์ทางการเมืองใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ บัญญัติกฎหมายที่ให้ความเป็นธรรมอย่างเพียงพอ การบัญญัติรัฐธรรมนูญที่ครอบคลุมทั้งจริยธรรมและคุณธรรม โดยสามารถสรุปเป็นภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 4 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านนิโรธ

3.4 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านมรรค ที่เป็นแนวทางหรือข้อปฏิบัติในการแก้ปัญหา คือ การปกครองใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นพื้นฐานและนำหลักธรรมอื่นเข้ามาร่วมในการบริหาร และการกำหนดกรอบการบังคับใช้ทางการเมือง หรือทางสังคมต่อประชาชน ประชาชนต้องมีการตัดสินใจที่ดีและเหมาะสมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปรับเปลี่ยนวิธีการที่ทำให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญบ่อยครั้งเพื่อป้องกันความอ่อนแอในอุดมการณ์ประชาธิปไตยของรัฐ และไม่เกิดเสถียรภาพของรัฐบาลและอคติทางการเมืองของประชาชนต่อรัฐธรรมนูญ โดยผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 5 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านมรรค

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย “อุดมการณ์ทางการเมือง: กรณีศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา” ด้านนิติบัญญัติ ในครั้งนี้พบว่า

1. สภาพอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นเจตคติหรือความคิดที่กล่าวถึงอำนาจผู้ปกครองรัฐ และการเมือง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับความเป็นจริง และตอบสนองต่อกิจกรรมทางการเมืองสอดคล้องกับงานวิจัยของสมภพ ระวังบุทช์ (2560) เรื่อง อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาและคณาจารย์ต่อการปกครองท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า การปกครองตนเองของประชาชนสามารถตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้ในกรอบกฎหมาย มีการ

ยอมรับและเคารพสิทธิการปกครองตนเอง มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ บางครั้งก็มีอิทธิพลครอบงำจากผู้นำการปกครอง มีส่วนร่วมทางการเมืองพอสมควร มีการแสดงออกถึงความต้องการผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้ บางครั้งก็มีการได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่วมตัดสินใจกับภาครัฐบ้าง และสอดคล้องกับงานวิจัยสัญญา เคนาภูมิ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2561) เรื่อง การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยด้วยกระบวนการเสริมสร้างอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ฐานคติหุ้นส่วนทางการเมืองในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า อุดมการณ์ทางการเมืองร่วม การแสวงหาแนวร่วมทางการเมือง การร่วมตัวทางการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมืองร่วม การควบรวมเป็นหนึ่งเดียว การกลมกลืนเป็นเอกภาพ การขยายผลแนวร่วมทางการเมือง เป็นต้น อุดมการณ์ทางการเมืองฐานคติหุ้นส่วนทางการเมือง เพื่อนำพาองค์พหุขั้วเคลื่อนไหวพฤติกรรมทางการเมืองของภาคประชาชนให้เข้าใกล้อุดมคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เป็นไปได้มากขึ้น จึงจำเป็นต้องสร้างเสริมอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยฐานคติหุ้นส่วนทางการเมือง

2. การเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านภาพสถาบันนิติบัญญัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติกร สังข์แก้ว (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อานความเป็นพลเมืองในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา : บริบทเชิงนิติประวัติศาสตร์และภาคปฏิบัติการทางการเมือง พบว่า ความเป็นพลเมืองเปลี่ยนแปลงและก่อรูปขึ้นโดยประสบการณ์ภาคปฏิบัติทางการเมืองตั้งแต่ยุคอาณานิคมอเมริกา จนกระทั่งยุคขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิพลเมือง ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ พบว่าจุดเริ่มต้นของเหตุแห่งการร่างรัฐธรรมนูญของทั้งสองฉบับภาพรวมใหญ่มีความแตกต่างกันในแง่ของอุดมการณ์และความต้องการในเริ่มแรกของการร่างอย่างชัดเจน เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาได้เริ่มมาจากความต้องการจัดอิทธิพลของชนชั้นนำที่กดขี่ชนชั้นล่าง และความต้องการดูแลอำนาจไม่ให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจมากเกินไปเพราะหากฝ่ายบริหารมีอำนาจมากย่อมนำไปสู่ความเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือทรราชย์ได้ง่าย ในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นจากความต้องการขจัดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดมาจากความไม่มั่นคงในการป้องกันความเป็นประชาธิปไตยและความไม่มีเสถียรภาพอย่างถาวรและเข้มแข็งของรัฐ รวมถึงความต้องการของทุนนิยมแบบผูกขาดทำให้เกิดความเห็นและความต้องการของชนชั้นนำที่ไม่เป็นไปกับแนวคิดของรัฐบาล รวมถึงความเห็นด้านหลักการการปกครองของประชาชน

3. การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยสามารถนำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยภายใต้กรอบกฎหมายที่ดีสอดคล้องกับงานวิจัยนรัชย์ ณ วิเชียร และคณะ (2562) เรื่อง อริยสัจ 4 กับการพัฒนาองค์การ พบว่า อริยสัจ 4 ทำให้บุคคล หรือองค์การสามารถดำเนินชีวิตและประกอบธุรกิจได้อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทั้งของชีวิตและการดำเนินงาน หรืออีกนัยหนึ่งความรู้แจ้งในหลักธรรมเหล่านี้สามารถช่วยบรรเทาความทุกข์หมายถึงตัวปัญหา สมุทัย หมายถึงเหตุของปัญหา นิโรธ หมายถึงความดับสิ้นของปัญหาและลดทอนผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นลงได้ โดยอริยสัจ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสมบูรณ์ ตาสนธิ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการบรรลุอริยสัจ 4 ของพระอริยบุคคล ผลการวิจัยพบว่า การร่างรัฐธรรมนูญต้องรู้ว่าทางปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์มีอยู่ด้วยอริยมรรคองค์ 8 ที่เกิดขึ้นพร้อมกันอย่างสมดุลต่อรัฐ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 6 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 6 การเปรียบเทียบอุดมการณ์ทางการเมือง: กรณีศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ในการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยตามแบบอุดมการณ์ประชาธิปไตย จากสามารถสร้างโมเดลการร่างรัฐธรรมนูญที่ดีภายใต้กรอบกฎหมาย ดังนี้

ด้านกรอบการร่างรัฐธรรมนูญ พิจารณาจากทุกข้อของประชาชนประกอบกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เพื่อนำไปสู่เหตุแห่งทุกข์ที่เกิดขึ้น โดยมีประชาชนและรัฐบาลเป็นตัวประกอบในการค้นพบเหตุแห่งทุกข์ ซึ่งมีวิธีการดับทุกข์จากตัวแสดงคือ รัฐบาลและอุดมการณ์ทางการเมือง และเกิดหนทางแห่งการดับทุกข์จากองค์ประกอบของมรรคทั้ง 8 องค์ประกอบ ซึ่งผ่านตัวแสดง คือ อุดมการณ์และสภาพสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ โดยวงล้อมนี้จะหมุนวนและทำให้เกิดรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมต่อสังคมไทย

ด้านกระบวนการเมื่อได้กรอบการร่างต้องเริ่มต้นจากการมีแรงจูงใจในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยมีพื้นฐานอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หลังจากนั้นกำหนดกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญตามแบบรัฐธรรมนูญนิยมโดยมีกรอบการร่างหลักอริยสัจ 4 และอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่ร่างรัฐธรรมนูญตามอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมไทยอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ประชาชนควรได้มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ และผู้แทนของประชาชนต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรง แต่ทั้งนี้ต้องสร้างระบบกลไกด้านกฎหมายและกลไกสังคมเพื่อป้องกันการใช้อุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีที่อาจนำไปสู่การใช้อำนาจการใช้สิทธิเกินส่วนได้ หรือกลไกการป้องกันประชาธิปไตยฝูงชน โดยปรับให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย
2. รัฐบาลและประชาชนร่างรัฐธรรมนูญต้องมีการกำหนดโครงสร้างอำนาจในเชิงของหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียม และร่างขึ้นมาจากพื้นฐานอุดมการณ์ทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยอย่างเข้มแข็ง โดยใช้เหตุการณ์และบริบทที่เคยเป็นปัญหามาเขียนแก้ไขไว้ในรัฐธรรมนูญ
3. สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามาใช้ควบคู่ แต่ไม่ปิดกั้นในแนวคิดของศาสนาอื่นใดเพื่อให้เกิดการสนองตอบความต้องการของประชาชนในรัฐอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ฝ่ายปกครองควรกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ โดยการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนในแต่ละจังหวัดของไทยเป็นคณะกรรมการในการร่างรัฐธรรมนูญ

2. อำนาจนิติบัญญัติควรเป็นอำนาจที่กระจายให้ประชาชนตัดสินใจทั้งสองสภา เพราะบริบทของประเทศไทยยังมีฐานรากของระบอบอุปถัมภ์เข้มแข็ง หากมีการตัดสินใจจากผู้ที่หลากหลายแนวความคิดและแนวอุดมการณ์ทางการเมืองย่อมสามารถพัฒนา ระบบดั้งเดิมของประเทศไทยได้

3. รัฐบาลควรเปิดเสรีภาพในกิจกรรมทางการเมือง และให้ประชาชนตัดสินใจที่ ความเชื่อต่อความคิดเห็นนั้นตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

4. รัฐบาลควรยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้ง ฉบับ และแก้ไขด้านอำนาจนิติบัญญัติในระบบรัฐสภาฯ โดยนำหลักการพุทธธรรมด้านการ ปกครองทั้งหมดเข้ามาเสริมเพิ่มเติมในกรอบการร่างรัฐธรรมนูญ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ให้มีการศึกษาบริบทของประเพณีการปกครองไทยและหาแนวทางในการร่าง รัฐธรรมนูญด้านอำนาจนิติบัญญัติที่เหมาะสมต่อประเทศไทย

2. หลักอริยสัจ 4 เป็นหลักพุทธธรรมเริ่มต้นของการร่างรัฐธรรมนูญ โดยใช้ องค์ประกอบทั้ง 4 เป็นกรอบแนวทางในการร่างรัฐธรรมนูญ และเป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ กล่าวได้ว่ามาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม การใช้หลัก อริยสัจ 4 ในส่วนเดียวย่อมไม่สามารถครอบคลุมศีลธรรมและจริยธรรมทั้งหมดของประเทศ ได้ ควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอื่นจึงสมควรนำมาใช้วิเคราะห์และพิจารณาในการ ร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

3. ให้มีการศึกษาและวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง เปรียบเทียบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2557). อุดมการณ์และกลไกทางอุดมการณ์ของรัฐ (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: เครือสยามปริทัศน์.

ฐิติกร สังข์แก้ว. (2566). อ่านความเป็นพลเมืองในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา : บริบท เชิงนิติประวัติศาสตร์และภาคปฏิบัติการทางการเมือง. *Veridian E-Journal*, 6(1), 749-769.

นรชัย ณ วิเชียร และคณะ. (2562). อริยสัจ 4 กับการพัฒนาองค์การ. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, 13(1), 165-174.

- พชรวัฒน์ เส้นทอง. (2562). อุดมการณ์ทางการเมือง: อุดมการณ์ทางการเมืองไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(3), 231-242.
- สมบูรณ์ ตาสนธิ. (2560). *กระบวนการบรรลุวิสัยทัศน์ 4 ของพระอริยบุคคล (ดุสิตนิพนธ์ พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- สมภพ ระบุบุกข์. (2560). อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาและคณาจารย์. *องค์การปกครองท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. วารสารสถาบันวิจัยญาณสงวร*, 8(2), 285-298.
- สัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2561). *การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยด้วยกระบวนการเสริมสร้างอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยฐานคตินัยส่วนทางการเมืองในจังหวัดมหาสารคาม (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.*
- Simon, R.R. (1982). *Gramsci's Political Thought. And Introduction*. London: Lawrence and Wishart.